

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 4. Vtrùm ens supernaturale in quantùm huiusmodi aliter possit
definiri vniuersè sine respectu ad naturam, supra quam est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

rem saltem, siue quoad malitiam moralem non potest esse peccatum naturæ debitum. Ergo quoad illam ut minimum non erit naturale. Admissio antecedente; nego consequentiam. Quia, cum malitia moralis peccati sit monstrum quoddam ex physicis fundamentis coalescens, quorum nullum non est debitum singillatim naturæ, etiam si illa sumpta indiuisim non sit debita, naturalis erit iuxta doctrinam n. preced. Adde tamen, fortasse dici posse peccatum etiam quoad malitiam moralem huic Vniuerso debitum esse, si non propter se, propter bona, quæ ex tali malitiâ proueniunt. Pro quo soluendo debito, factum est in Governatore Vniuersi potestas, atque voluntas permissiua peccati.

65 Tertiò obijcitur. Violenta indebita sunt rebus, quibus per vim inferuntur, Ergo supernaturalia. Nego consequentiam. Quia factum est debita esse illa inferentibus, ut debita dicantur naturæ, quale vocatur, quod alicui parti naturæ debetur. Pariter de ijs, quæ præternaturalia vocant, philosophare.

66 Quartò obijcitur. Si Deus ultra id, quod natura postulat, intendat naturalia accidentia, supra naturæ debitum operabitur; nec tamen aliquid faciet supernaturale. Igitur definitio nostra entis supernaturalis minus sufficiens est. Respondeo, si Deus ultra id, quod vniuersa natura exigit, intentia faciat naturalia accidentia, aut aliud quiddam naturalis ordinis operetur, factum in, ut operatio eius, si non quoad substantiam, quoad modum tamen sit supernaturalis, quo solum pacto in tali casu supra naturæ debitum est. Id quod definitionem nostram potius commendat, quam oppugnat. Tantumdem euenit, quando Deus auxilia naturalis ordinis ultra vniuersæ naturæ debitum elargitur. Sed de his plura dicenda infra q. 5.

67 Quintò obijcitur. Non repugnat, effectum naturalis ordinis à causâ supernaturali prodire; sicut in probabili opinione conclusio theologica orta ex supernaturali præmissâ, & habitus acquisitus exercitio actuum supernaturalium naturales sunt. Igitur non, quiddam ultra naturæ debitum prouenit, est supernaturale. Respondeo, si effectus naturalis ordinis ultra vniuersæ naturæ debitum à causâ supernaturali nascatur, quod fateor possibile esse; non posse non illum esse, supernaturalem quoad modum. Quia solum etiam ratione consentaneè ad nostram definitionem excedet debitum naturæ; prout amplius explicabimus infra q. 5. citatâ.

68 Sextò denique obijcitur. Non repugnat causa naturalis, quæ non connexa entitatiuè cum possibilitate effectus naturalis valeat nihilominus illum causare. Sed sine tali connexionè nequit esse in causâ exigentia ad talem effectum. Igitur produci aliquid ultra exigentiam naturæ non tollit esse id naturale. P. Ripal. disp. 5. citatâ sec. 3. n. 30. concessio antecedente, ut tutò neget consequentiam, recurrit ad exigentiam subiecti, aut ipsius effectus producti, qui cum ponatur pars naturæ, exigentia eius, exigentia naturæ erit. Sed malè. Quia, quo iure admittitur possibilis causa actiua absoluta à possibilitate effectus, pariter admitti debet causa passiva. Igitur absque exigentiâ subiecti fiet etiam in tali hypothesi effectus effectus. Se autem ipsum quoad primum esse effectus exigere non potest, ut concedit ipse Ripal. in simili n. 11. Nec, quod suam conseruationem exigat, ad supernaturalitatem sui primi

esse quiddam conducit, ut contra eundem Ripal. supra propof. 3. concessimus. Igitur, concessio toto antecedente argumenti, malè se à vi consequentia tueret Ripalda. Quare ego, solâ maiore admittâ; minorem nego. Quia ad conceptum exigentiæ non magis requiritur in causâ connexio cum possibilitate effectus, quam ad conceptum potentia. Vnde, si in causâ inconnexâ cum dictâ possibilitate maneret nihilominus potentia ad causandum à effectu; etiam maneret exigentia, qua exigeret illum causare, prout aliâ supra contra Ripaldam ipsum statui.

QVÆSTIO IV.

Vtrum ens supernaturale in quantum huiusmodi aliter possit definiiri vniuersè sine respectu ad naturam, supra quam est.

Q Vi ita definire satagunt, consequenter id putant possibile. Non desunt tamen graues Theologi, qui oppositum arbitrentur, censentes aliorum laborem irritum, & vacuum esse, ac sine successu. Ex vtrisque autem nonnulli istud genus definitionis à priori vocant, primarijve, aut absoluti conceptus entis supernaturalis, vocantes, quam q. præced. inquisuimus, definitionem à posteriori, siue secundarij, aut relatiui conceptus entis supernaturalis. Igitur examinemus singillatim imprimis, quas hic Doctores prioris classis definitiones à priori entis supernaturalis adinuenerunt: inde enim capiemus lucem ad resolutionem quæstionis determinandam.

Zumel 1. 2. q. 110. art. 4. disp. 5. part. 2. in eo discriminat ens supernaturale à naturali, quod illud ut trinum, hoc verò ut vnum Deum respiciunt. Sed communiter rejicitur. Primò; quia Deus non minus est supernaturalis ut trinus, quam ut vnus, prout explicabimus infra q. 6. Secundo; quia si Deus spectetur ut obiectum, per actum fidei, aut etiam amoris naturalis potest respici ut trinus, & per actum fidei, amorisque supernaturalis potest respici ut vnus. Multi etiam sunt actus tam supernaturales, quam naturales, qui nullo modo habent pro obiecto Deum. Si autem Deus spectetur ut principium, tam supernaturalia, quam naturalia respiciunt Deum ut vnum: quia æquè vtraque à Deo ut omnipotente, atque adeo ut vno procedunt. Ut exemplar autem non magis à supernaturalibus respicitur Deus ut trinus, quam à naturalibus, quiddam interpretetur Gran. 1. 2. tract. 4. de Gratia disp. 8. n. 48. Quis enim dubitet, hominem factum ad imaginem, & similitudinem Trinitatis, ut dicitur Genes. substantia naturalis cum sit, melius referre, magisque æmulari Trinitatem, quam vbi Eucharisticum, actum misericordia, aliaque huiusmodi accidentia supernaturalia? Non igitur supernaturalia in proprio conceptu per respectum ad Trinitatem Dei, naturalia verò per respectum ad vnitatem constituantur.

Secunda sententia ens supernaturale definit esse, quod participat diuinam essentiam, aut attributa, prout sunt in se. Naturale verò, quod illa participat, prout sunt in alio. Ita Ioannes Vin.

Vincentius relect. de gratiâ Christi q. 1. fol. 34. Curiel. 1.2. q. 110. art. 1. dub. 1. §. 16. Gonzal. 1. p. disp. 26. num. 10. Herrera in 1. q. 1. d. 1. contr. 1. & Sossa q. 1. prolog. diff. 4. Sed impugnantur. Primò; quia obscure loquuntur contra definitionis iura. Secundò; quia non est excogitabilis participatio, qua supernaturalia præ naturalibus participant diuinitatem, prout est in se. Non enim participant per identitatem, nec per physicam vnionem, vt constat. Non per vnionem intentionalem, vel possessionem: quia sic dumtaxat per visionem claram, aut etiam per amorem beatificum participatur diuinitas, vt est in se. Non per causalitatem: quia per hanc tam naturalia, quam supernaturalia participant de diuinitate esse, quod habent. Non denique per imitationem, & similitudinem: quia, quod ad hanc attinet, multa naturalia præcellunt supernaturalia, vt patet in Angelo, & homine, qui in pluribus assimilantur diuinitati, quam Character, vbi Eucharisticum, habitus fidei, & alia huiusmodi accidentia. Aliud autem genus participationis excogitabile non est. Vide plura contra hanc sententiam apud Herice 1. p. disp. 48. nu. 27. & apud Salas 1. 2. tract. 1. 1. disp. 6. n. 95.

72 Tertia sententia asserit, ens supernaturalis esse, quod ordinem diuinum spectat. Naturale verò, quod extra diuinum ordinem constituitur. Sic loquuntur Caiet. 1. p. q. 12. art. 5. & 1. 2. q. 62. art. 3. & q. 63. art. 3. sæpeque alibi. Machin. 1. p. disp. 16. sec. 8. §. 3. & Antonius Perez in Laureâ Salmantinâ certam. 4. scholast. à num. 48. Sed satis obscure. Quid est supernaturalis præ naturali ad diuinum ordinem pertinere? Est ne peculiari modo Deum respicere? Hunc modum oportebat exponere. Expositus autem per ea, quæ diximus, & dicemus, cum cæteris proculdubio maneret explosus.

73 Quartò Albertinus noster Principio 1. philosophico q. 2. theol. num. 4. & Principio 2. q. 5. num. 2. excellentiam entium supernaturalium præ naturalibus per ordinem ad Deum vt actum purum satagit explicare. Sed non maiore operâ fructu, quam alij. Quia Deus, vt actus purus neque vt obiectum, neque vt principium, neque vt exemplar, neque aliter respicitur à supernaturalibus aliquo peculiari respectu, quo non respiciatur aut ab omnibus, aut à plurimis naturalibus, vt contra præcedentes sententias arguebam in simili: pariterque descendendo ad singula potest hic argui.

74 Quintò Fasol. 1. p. q. 12. art. 4. num. 22. supernaturalitatem entis creati ponit in ordine essentiali ad substantiam diuinam, & increatam, cui immediatè coniungit substantiam creatam vel per cognitionem, vel per amorem, vel per hypostaticam vnionem, &c. Sed non bene. Primò; quia multa sunt entia supernaturalia, quæ non coniungunt Deo, immediatè substantiam creatam nimirum vbi Eucharisticum, character, habitus infusi virtutum moralium, earumque actus; actio, qua frigus à calore procederet, si id est possibile, vt fert sententia satis communis; actiones item, quibus sunt quælibet entia supernaturalia, & alia id genus. Secundò; quia amor Dei naturalis, & scientia naturalis de ipso non minùs immediatè coniungunt animam cum Deo, quam amor supernaturalis, & fides diuina de eodem. Igitur per hoc, quod est, coniungere substantiam creatam cum Deo immediatè, nec constituitur ens supernaturalis vniuersè, nec feceratur à naturali.

Sextò Herice 1. p. disp. 48. cap. 3. cum alijs 75

Recentioribus totum ordinem supernaturalem constituit aut in coniunctione immediatà cum Deo, aut in respectu, & ordinatione ad talem coniunctionem, aut in effectu manante ab ipsa. Itaque asserit, rationem entis supernaturalis consistere in connexionem, quam illud petit habere cum Deo, vt est in se; vel immediatè, eaque aut physicà, qualis est vnio hypostatica, aut intentionali, qualis est visio, amor, & fructio beatifica; vel mediatè, qualem habent habitus, & actus virtutum per se infusarum; vel proprià effectuum coniunctionis immediatæ, quales habent dotes corporis gloriosi, & alia accidentia, quæ subsequuntur visionem beatificam. Verùm adhuc non bene rem edisserit sententia ista. Primò; quia multà vitur disunctione in definiendo non patet definitionis vitio. Videtur sanè potius specialia dona, quibus supernaturalitas conuenit, recensere, quam conceptum supernaturalitatis illis communem definire. Secundò; quia amor Dei naturalis, saltem qui à visione Dei intuitiua iuxta probabilem sententiam oriri potest, non minùs immediatè coniungeret animam cum Deo, quam amor supernaturalis. Tertio; quia actio, qua frigus à Deo eleuatum potest producere calorem, & vniuersim quoduis ens aliud quoduis iuxta sententiam valde probabilem, supernaturalis est intrinsecè citra omne dubium; nec tamen vllam omnino connexionem habet cum coniunctione immediatè Dei, vt etiam est notum. Quartò; quia hæc explicatio vt summum solum amplectitur dona ea supernaturalia, quibus ex fide nouimus substantiam intellectualem de facto existentem à Deo ditari; non item innumera alia possibilia, quibus citra omnem prorsus connexionem, respectumque ad coniunctionem sui immediatam posset Deus pariter omnem substantiam irrationalem existentem, & vniuersim quauis cuiusuis generis substantias possibles supra omne naturæ debitum exornare. Quintò; vbi Eucharisticum, quod vel est intrinsecè naturale de facto, quidquid refragetur Herice, vel saltem tale sine dubio est possibile, cum coniunctione immediatè Dei nec minimam connexionem habet. Sextò denique in eo peccat Herice, quòd accidentia materialia oriunda à visione beatificà eo ipso inter entia supernaturalia recenset; cum tamen possibile absque dubio sit aliquod ens naturale ab ente supernaturali tanquam à causâ æquiuocà nasci, vt supra retigimus, & inferius latius monstrabimus. Postremò; non satis declarat Herice, qualis debeat esse connexio mediata cum visione, vel amore beatifico, quam alia supernaturalia debent habere.

Septimò Hurt. tom. de Fide disp. 46. sec. 1. n. 2. 76
ens naturale quoad absolutum supernaturalitatis conceptum, de quo nunc agimus, definit. Quod spectat ad gradum videndi Deum formaliter, aut causaliter, vt vnio hypostatica, visio beata, & fides. Hæc tamen sententia ferè recidit in præcedentem re ipsa, eademque, quæ illa, contra se habet. Quæ non opus est inculcare.

77 Octauò denique Ripal. disp. 4. de ente supern. sec. 3. asserit, proprium donorum supernaturalium conceptum connexionem esse quiditatuam cum gratiâ sanctificante physicam, aut intentionalem, immediatam, aut mediata, antecedentem, aut consequentem. Connexionem quiditatuam vocat, qua res cum gratiâ sanctificante existente, vel possibili essentialiter est connexa.

Physicam, quæ secundum entitatem physicam, intercedit, ut inter causam, & effectum, actionem, & terminum, & similia. *Intentionalem*, qua res ita cum gratiâ sanctificante comparatur, ut species, & cognitio quiditatiua earum soli gratiæ sanctificanti debita, & connaturalis sit. *Immediatam*, quæ per se; *mediatam* autem, quæ mediâ alterius rei connexionem respicit gratiam sanctificantem. *Antecedentem* denique, quæ rebus conuenit gratiæ existentiam nexu aliquo præcedentibus. *Consequentem*, quæ rebus subsequen-
tibus illam.

78 Neque ista definitio aridet; imo vehementer displicet mihi. Primò; quia multiplici disfunctioni vitiosè subicitur; vnumque subinde conceptum entis supernaturalis non exhibet contra conatum sui Auctoris. Connexiones enim cum gratiâ sanctificante, ad quas omne ens supernaturale tentat pertrahere, valde analogicè, seu æquiuocè cadunt sub nomen connexionis. Secundò; quia multa supponit incerta, & valde exposita litigio; quo & litigiosa vitiosè redditur, & alia secum fert incommoda, quæ suprâ q. 2. in simili commemorauimus contra eundem Ripaldam. Tertiò; quia post hæc nec omne ens supernaturale comprehendit, nec omne naturale excludit maximo definitionis vitio, ut discurrendo in particulari iam iam ostendo.

79 Utque omitam, gratiam ipsam sanctificantem sub ipsam definitionem non cadere, nisi addatur noua disfunctionio, atque ad eò nouus supernaturalitatis conceptus: uti addit ipse Ripald. sec. 4. n. 32. dicens, gratiam sanctificantem idcirco esse supernaturalem, vel quia per se est participatio diuinæ naturæ, vel quia secum ipsâ logicè saltem connexa est. Oppono imprimis ex donis supernaturalibus, quæ ex fide diuinâ nouimus, e. g. fidem ipsam tam habitualement, quam actualement. De qua certum est, essentialiter, & physicè cum gratiâ sanctificante prout existentium non conueniri: quandoquidem in peccatore sine tali gratiâ inuenitur. Sed nec conuenitur modo dicto cum illâ ut possibili. Ergo. Probo hanc minorem. Primò; quia, dato per impossibile, quod repugnaret omnis gratia sanctificans hominem, aut Angelum, non fieret per locum intrinsecum, repugnare eidem fidem diuinam. Quis enim dicat, fore in illâ hypothesi, ut Deus non posset, quod sibi placeret, homini, aut Angelo ultra omne naturæ debitum reuelare, atque eleuare intellectum eius, ut fide crederet etiam superantem naturam? Certè id sine fundamento, ne dicam temerè, diceretur. Secundò eadem minor ad hominem contra Ripald. clarè ex principijs eius videtur ostendi. Ipse enim agens de possibilitate substantiæ supernaturalis disp. 23. concedit, substantiam possibilem, cui debita, & connaturalis sit fides diuina, non verò sanctitas. Deinde solema dogma vbique repetitum in hoc Auctore est, id, quod naturæ debitum, & exigentiam superat, non posse non esse quoque supra omnem connexionem eius; sicut è contrà, quod naturæ debitum, & connaturale est, eo ipso non posse non quoad esse possibile connexionem quiditatiuam eiusdem naturæ terminare. Videatur præcipue disp. 32. & alijs, quas ibi refert sec. 3. Tum sic substantia illa possibilis, cui fides esset connaturalis, secus gratia sanctificans, secundum dogma statutum nullam omnino connexionem haberet cum possibilitate gratiæ sanctificantis; cum possibilitate verò fidei essentialiter connexa

esset. Igitur fides cum possibilitate gratiæ sanctificantis connexa non est. Patet consequentiâ. Quia, si fides conueniret cum gratiâ, substantia connexa cum fide mediâ eum ipsâ gratiâ connexa esset. Hæc ratio vniuersaliter ex præstituto ipsius dogmate probat contra Ripaldam, fidem diuinam nec connexionem intentionali conueniri cum gratiâ: quod tamen insuper probabitur aliter n. sequente. Igitur fides diuina, supernaturale cum sit, nullatenus cum gratiâ sanctificante connexa est. Non ergo omne ens supernaturale est cum tali gratiâ connexum, ut data definitio profert. Nec refert, fidem ut præuiam, & necessariam dispositionem præcedere gratiam sanctificantem: id namque ut summum arguit connexionem gratiæ cum fide, non è conuerso. Nam etiam substantia hominis, aut Angeli præcedit eandem gratiam ut subiectum necessarium, & essentialiter: cum tamen sententiâ Ripaldæ omnino sit absoluta ab illâ; eiusdemque, & omnium sententiâ naturalissima.

Deinde oppono ea supernaturalia accidentia, quibus Deus citra omne dubium posset, si vellet substantiam irrationali supra omne naturæ debitum adornare; qualis fortasse fuit virtus præseruatiua mortis in arbore vitæ. Hæc enim ex nullo capite videntur vllam cum gratiâ sanctificantem connexionem habere. Respondet Ripald. n. 33. est non habeant physicam, habere tamen connexionem quiditatiuam intentionalem, que ad supernaturalitatem sufficit: quoniam species, & cognitio quiditatiua eorum accidentium soli deberetur gratiæ. Sed contrà. Quia sine fundamento assumit, nec probat, species, & cognitionem quiditatiuam accidentium supernaturalium gratiæ sanctificantis, atque soli ipsi deberi; imo contra rationem. Inde enim sequeretur, Angelos, & primos Parentes hoc ipso, quod Deus illos creauit in gratiâ, species, atque notitiam intuitiuam omnium mysteriorum, omniumque accidentium supernaturalium in toto vniuerso futurorum connaturaliter, & sine nouâ gratiâ accepisse; nec potuisse citra miraculum non accipere. Quod inauditum est in Theologia, sequeretur etiam, contra naturam gratiæ esse, quod hominibus iustis in hac vitâ notitia quiditatiua, siue intuitiua aut aliquorum, aut omnium entium supernaturalium aliquando saltem non conferatur. Quod & inauditum est, & à ratione alienum. Vnde rursus fieret, connaturaliter posse se in hac vitâ iustum, imo & debere quiditatiuè cognoscere, atque ad eò intuitiue cernere quandoque saltem, se esse in gratiâ. Quod aduersatur Trid. sess. 6. cap. 9. Denique, ut vno verbo plura complectar, sequeretur, homini existenti in gratiâ notitiam intuitiuam omnium entium supernaturalium debitam esse, & contra iura naturalia gratiæ negari illi, dum negatur. Et quoniam notitia intuitiua essentialiter cum suo obiecto connexa est, ut sæpe supponit Ripaldæ; & iuxta ipsius dogma paulò ante commemoratum non potest non gratia habitualis cum omni notitiâ intuitiua debita sibi connexa esse: conficitur, gratiam habitualement cum omni ente supernaturali possibili connexam esse; & consequenter fere cum omni creaturâ possibili. Quod est absurdum. Quia nulla ferme erit creatura possibilis, cui non sit possibile aliquod accidens supernaturaliale cum ipsâ connexum.

Sed estò sit debita gratiæ sanctificantis notitia quiditatiua cuiusvis entis supernaturalis. Hæc

sanè non efficitur, tale ens cum gratiâ sanctificante connexum esse quiditatiuè. Quia bene potest esse alicui subiecto connaturalis, & debita; notitia quiditatiua alicuius rei, imò & res ipsa; quin hæc cum tali subiecto adhuc ut possibili essentialiter connexa sit: frigus enim aquæ connaturale essentialiter cum aqua etiam ut possibili non est connexum iuxta sententiam mihi probabiliorem hoc ipso, quòd aqua non est vnica; & essentialis causa eius. Sed demus, omne ens supernaturalè cum gratiâ habituali connexum esse metaphysicè. Hinc contradictionis arguuntur principia Ripaldæ: nimirum, ex vnâ parte gratia habitualis indebita, & supernaturalis erit multis substantijs possibilibus, quibus alia accidentia supernaturalia inferioris naturæ debita sunt, & connaturalia, ut ipse statuit disp. 23. ex aliâ verò parte gratia habitualis talibus substantijs indebita, & supernaturalis non erit, (quæ est clara contradictio); eo quòd medijs accidentibus supernaturalibus sibi debitis quiditatiuè erunt illæ cum gratiâ habituali connexæ; & nequit aliquid indebitum, & supernaturale esse substantiæ, quæ cum ipso quiditatiuè connexa est, iuxta solemne dogma Ripaldæ supra commemoratum.

82 Ad hæc. Si gratia sanctificans tantæ est perfectionis, & excellentiæ, ut cætera cuncta entia supernaturalia debito connaturalitatis aut physico, aut intentionali sibi habeat deincta; cur pariter titulo eiusdem excellentiæ aliquod saltem ens naturale deuinctum sibi non habeat? Perfectio irrationaliter negabitur, esse gratiæ sanctificanti debitam quiditatiuam notitiam vnus saltem, aut alterius veritatis naturalis, quando ei ob suam præstantiam omnium veritatum supernaturalium notitiam quiditatiuam deberi affirmatur. Semel autem admissio, vel vnum accidens naturale hominis cum gratiâ sanctificante ratione huiusmodi debiti connexum esse. Imprimis definitio data entis supernaturalis deficit, in præterea redditur: quia conuenit alijs à definito. Deinde in principijs Ripaldæ maius absurdum sequitur. Erit namque homo medio tali accidente sibi connaturali connexus cum gratiâ sanctificante; atque ita hæc ipsi supernaturalis non erit. Quod est contra fidem. Nequit enim secundum dogma Ripaldæ saepe reclarum aut homo non connecti cum possibilitate accidentis sibi connaturalis, & mediâ hac cum possibilitate gratiæ sanctificantis, posito, quòd cum eadem tale accidens connexum sit; aut gratia esse supernaturalis substantiæ hominis, quæ cum illâ saltem ut possibili connexa est. Mitto alia,

83 Et venio ad secundam solutionem, quam argumento proposito à nobis n. 80. exhibet Ripaldæ suo n. 34. dicens, nulla esse accidentia possibilis supernaturalia, propriaque cuiusuis omnino substantiæ etiam irrationalis, quæ non sint physice etiam debita alicui sanctitati saltem substantiali, nempe vnioni hypostaticæ, cum eaque pariter connexa; (supponit enim ex tract. de Incarn. Deum cum quavis substantiâ etiam irrationali hypostaticè posse vniri). Nam, quidquid perfectionis, inquit, excogitari potest in substantiâ creatâ, vnioni hypostaticæ cum Deo debitum est; cum infinite perficiat substantiam, quam Deo coniungit, ratione infinite sanctitatis, & bonitatis diuinæ, quæ talem vnionem terminat; verba sunt eius. Ex quibus ipse arripio impugnationem. Quidquid perfectionis excogi-

tari potest in substantiâ creatâ, vnioni hypostaticæ cum Deo debitum est. Igitur perfectiones etiam naturales substantiæ creatæ assumptæ à Deo pariter, ac supernaturales, imò potiori iure sunt debite vnioni hypostaticæ. Consequens hoc ex verbis Ripaldæ manifestè colligitur; & per se etiam satis perspicuum est. Quis enim dicat, humanitati Christi Domini, cui titulo vnionis ad Verbum tot dotes supernaturales debite erant, non fuisse eodem titulo debitam bonam corporis dispositionem, salubrem complexionem, integritatem, & aptam proportionem membrorum, sensus externos, & internos, aliasque tum corporis, tum animæ potentias proprijs organibus, instrumentis, ac dispositionibus naturalibus optimè instructas, & cæteras huiusmodi naturæ humanæ perfectiones? Quis audeat asserere contra iura vnionis ad Verbum non factum, iri, si Christus Dominus nasceretur, deincepsque semper viueret cæcus, surdus, claudus, mancus, gibosus, delirabundus, aut mente captus? Non ergo supernaturales dumtaxat, sed naturales etiam perfectiones humanitatis sunt debite vnioni hypostaticæ, ambæque titulo huiusmodi debiti pariter cum vnione ipsâ connexæ secundum theologiam Ripaldæ. Quod si ita est; videat iam ipse, quæ sequuntur. Primum, suam definitionem non solum supernaturalibus, sed naturalibus etiam entibus conuenire: vtraque siquidem pari ratione quiditatiuè cum aliquâ sanctitate connexa sunt. Quo nihil in definitione entis supernaturalis deterius. Secundum absurdius iuxta sua principia, vnionem ad Verbum humanitati Christi Domini indebitam, & supernaturalem non esse, utpote non superantem connexionem quiditatiuam talis humanitatis: hæc namque medijs suis proprijs, ac naturalibus perfectionibus non potest non connexa esse cum vnione ipsâ ut possibili, uti arguebam in simili n. præced.

84 Hinc tertio arguo contra sententiam Ripaldæ. Si enim ad conceptum entis supernaturalis sufficit quiditatiua connexio cum qualibet sanctitate etiam substantiali, nullum erit ens creatum non supernaturale. Quia nullum est, quod cum sanctitate substantiali, qua Deus in se sanctus est, non sit connexus quiditatiuè. Et quidem, si præstantia sanctitatis creatæ facit supernaturalia esse, quæ secum quiditatiuè connexa sunt, cur non potius infinitudo sanctitatis diuinæ, aliarumque perfectionum increatarum Dei?

85 Quarto. Non repugnat ens supernaturale, cui debitus, & connaturalis sit effectus ordinis naturalis. Vniuersaliter enim causa superioris generis bene potest continere eminenter effectus inferioris generis, in eiusque productionem incumbere illam tanquam sibi debitam exigendo: imò de facto, ut concedit Ripaldæ n. 43, habitus naturalis ab actibus supernaturalibus generatur, ab eisque exigitur. Igitur effectus naturalis causæ supernaturali debitus est. Igitur cum illâ connexus quiditatiuè, & mediâ illâ cum gratiâ sanctificante; atque adeò sub definitionem cadit entis supernaturalis, quam impugnamus. Negat Ripaldæ, habitum naturalem cum actibus supernaturalibus connexum esse. Nam, licet ab eis tanquam effectus exigatur; ipse tamen eos non exigit pro causâ; quia suâ naturâ à solis actibus naturalibus postulat gigni. Sed ego profectò non video, qua consequentiâ hoc dictum sit. Per te, quidquid est debitum gratiæ sanctificantis, eo

ipso est connexum cum illà quidditatè, prout ad conceptum supernaturalitatis requisitum est, vt num. 33. & 34. statuiti, & constat ex hæcenus dictis. Quomodo ergo concedens modò actus supernaturales habitum naturalem vt proprium, effectum exigere, quod fieri nequit, nisi talis habitus talibus actibus sit debitus, negas nihilominus, ipsum habitum cum ipsis actibus esse connexum quidditatè, ne illum contra statutam definitionem mediatè connexum, cum gratià cogaris confiteri? Rursus, per te actus supernaturales gratiæ sanctificanti sunt debiti titulo supernaturalitatis. Ergo illos exigit gratià sanctificans, quia esse eos gratiæ debitos, & ab eà exigere eodem tu accipis in præsentii. Sed per te huiusmodi actus habitum naturalem tanquam sibi debitum exigit. Ergò habitus naturalis mediatè exigitur à gratià sanctificante, mediatèque ipsi debetur; atque adeò nequit non eam connexionem mediatam cum tali gratià habere, quam tua definitio enti supernaturali præscribit. Vnde rursus nequit non sequi illud absurdum, quod aliàs in simili nuper inferebamus. Anima enim nostra nequit secundum tuam doctrinam non esse connexa cum habitu tanquam cum quadam perfectione sibi connaturali, & medio habitu cum actibus, à quibus fit habitus, & medijs actibus cum gratià sanctificante: quo tandem efficitur contra fidem, vt gratià sanctificans nobis indebita, & supernaturalis non sit. Mitto plura. Quia hæc sufficiunt. Pergoque, his positis, ad resolutionem questionis.

Propositio vnica

86 Ens supernaturale in quantum huiusmodi non est definibile vniuersè aliter quam per comparisonem ad naturam, supra quam est.

Hæc propositio contra eos omnes est, qui, vt vidimus, aliter, quam per respectum ad naturam, supra quam est, ens supernaturale definire tentarunt. Sed eam tenent absque dubio Sal. 1. 2. tract. 1. disp. 6. num. 103. Coninc. 2. 2. disp. 5. dub. 4. Alarc. tract. 1. disp. 2. cap. 3. & alij ex commemoratis supra q. 3. num. 54. Qui rem ex professo, differentes, aliisque etiam refutatis definitionibus, in eà tandem quieuerunt, quæ datur per respectum ad naturam, quam superat ens supernaturale. Expressius tamen tradunt propositionem aliqui Recentiores, præter eos, quos citat Ripal. supra sec. 2. num. 19. Probatum autem primum ijs omnibus in vniuersum, quibus reiecimur definitiones excogitatas hæcenus pro definiendo ente supernaturali sine respectu ad naturam, supra quam est.

87 Deinde specialiter, atque efficaciter probatur, Quia, licet fortasse conceptus aliquis à naturà absolutus excogitari à nobis possit communis omnibus, & solis entibus supernaturalibus, quæ ex fide nouimus; quorumque proinde prædicata perspecta habemus; ast communis in super omni enti supernaturali possibili necunde potest à nobis inuestigari. Quis enim infinitorum, ac diuersorum entium possibilium, atque superantium naturam valeat essentias comprehendere, vt queat prædicatum eis omnibus, & solis communem signare, præter prædicatum essendi supra ipsam naturam? Quid? Non solum à nobis inassi-

gnabilem, sed impossibilem profus reputo talem conceptum, seu prædicatum. Quoniam non dubito, nec est, cur quispiam alius dubitet, quin sint plurima entia possibilis adeò inter se diuersa, vt, præter prædicata communia entibus supernaturalibus, & naturalibus, & hoc prædicatum essendi supra naturam, siue superandi naturam, nullum aliud omnino prædicatum à naturà absolutum habeant, in quo inter se assimilentur, siue conueniant. Igitur huiusmodi entibus reuera supernaturalibus ex prædicato superandi naturam, & cæteris omnibus idem prædicatum habentibus conceptus communis à naturà absolutus, nec ad entia naturalia se extendens, non solum à nobis inassignabilis, sed verè impossibilis est.

Dicit fortasse aliquis, esse impossibilia dicta entia. Quia entia, quæ ponuntur habere hoc prædicatum essendi supra naturam, in eoque conuenire, non possunt non habere aliud ipsi annexum, & absolutum à naturà, in quo etiam conueniant, præter ea, in quibus conspirant cum entibus naturalibus. Sed contra est. Sitque probatio tertia nostræ propositionis. Quia prædicatum essendi supra naturam cum nullo alio à naturà absoluto, & supernaturalium proprio cernitur habere connexionem. Absque fundamento autem eam ostendente talis connexio adstruenda non est. Imò, non esse eam re ipsa, positiue probatur. Quia, vt aliquod ens supra naturam collocetur, nihil amplius requiritur, quam, quòd sit eadem, naturæ improporionata per excessum, prout in qq. præced. abundè explicuimus. Adhoc autem, vt plura sint, per excessum improporionata naturæ sat est, quòd singula excedant naturam, quantum requiritur; vt non sint ei proportionata; quantumis excessus huiusmodi inter se inæquales, ac profus dissimiles sint. In nihilo ergo debent absolute in se conspirare; quæcunque naturam ita excedunt, vt illi sint improporionata, præterquam in hoc ipso, quod est, illam vsque ad improporionem excedere. Igitur prædicatum essendi supra naturam nullum aliud prædicatum arguit à naturà absolutum in entibus, quibus conuenit, solis ipsis commune.

Dices cum Ripaldà supra num. 1. Omnis relatio inæqualitatis supponit perfectionem absolutam, in qua fundetur. Ergo, præter conceptum relationum superantis naturam omni, & solis entibus supernaturalium communem alius est reuera absolutus, ac præuus, in quo ille fundetur, & cuius inquisitio, & signatio merito curam, & laborem Theologorum exposuisset. Distinguo antecedens. Omnis relatio inæqualitatis supponit perfectionem absolutam in qua fundetur, quæ in omnibus inæqualibus sit eiusdem rationis vno conceptu conceptibilis, vnàque definitione explicabilis; nego. Quæ sit eiusdem, vel diuersæ rationis, atque adeò vel adunabilis, vel secus sub vnà definitione, & conceptu; concedo. Et nego integram consequentiam. Quoniam, vt constat ex nuper dictis, perfectiones entium supernaturalium fundantes ex parte eorum relationem inæqualitatis, improporionisve cum naturà in nihilo debent conspirare ante eam relationem; sed profus, possunt esse dissimiles, de factoque sunt in plerisque dictorum entium. Quo fit, vt aliter, quam per dictam relationem inæqualitatis, seu improporionis cum naturà, neutiquam sint definibiles definitione cunctis communi: quia nihil omnino habent, in quo conueniant, præterquam in hoc, quod est, superare naturam, siue esse inæquales illi,

illi; improportionataque per excessum.

90 Inhabis cum eodem Ripaldà n. 37. Definitio entis supernaturalis data respectu ad naturam solum continet conceptum secundarium eiusdem entis nominis potius, quam rei definitivus: quo iure alij vocant illam definitionem à posteriori. Ergo alia est definitio quaerenda, quæ res ipsa, conceptusque eius primarius notificetur: quæque definitio à priori vocari possit. Nego antecedens, si sermo sit, uti est, de ente supernaturali quæ tali. Quia, licet supernaturalitas in supradictâ improportione cum naturâ consistens supponat in singulis entibus, quibus inest, proprias eorum essentias, quorum veluti passio quadam metaphysica est, iuxta doctrinam vniuersalem de essentia, & passionibus alibi à nobis traditam: nempe in visione Dei supponit essentiam visionis, in gratiâ essentiam gratiæ, in fide essentiam fidei, &c. At ea est, quæ ens supernaturalis vniuersè primario in esse talis constituit: quia nullus alius est conceptus omni enti supernaturali communis, qui præcedat illam, ut vidimus. Quare neque est, cur definitio illam explicans definitio à posteriori, seu descriptiua dicenda sit: quasi non essentiam, sed proprietatem definiti delectet: multoque minus dici debet definitio solum explicans nomen. Vide quid simile in conceptu inæqualis, à quo Angelus, homo, leo, equus, & alia huiusmodi essentia inter se diuersa inæquales in perfectione dicuntur lapidi. Quamquam enim inæqualitas Angeli comparatione lapidis supponat essentiam Angeli, in qua fundatur, & inæqualitas hominis essentiam hominis, &c. Quia tamen nihil habent istæ essentia commune, vnde huiusmodi inæqualitates nascuntur; eo quod ab ipsis prout includentibus vltimas suas differentias nascuntur: nihil est, à quo vniuersè inæquales lapidi dici possint ante ipsam inæqualitatem formalem. Vnde per hanc primario in esse inæquales constituuntur, quantumvis prius sit in Angelo esse Angelum, quam esse lapidi inæqualem, & in homine esse hominem, & in cæteris pariter. Sicuti ergo essentia dicitur primario constituuntur in esse lapidi inæqualium per hoc, quod est excedere lapidem in perfectione; ita visio beata, fides, gratia, & cætera cuncta entia supernaturalia primario in esse supernaturalium sunt dicenda constitui per hoc, quod est, ita vniuersam naturam excedere, ut supra omne debitum eius, atque compositionem sint, prout explicuimus q. 3. Ex quibus omnibus conficitur, vnicam legitimam, imo quiditatiam, & à priori, ut vocant, definitionem entis supernaturalis esse, quam ibidem stabiliuimus.

QVAESTIO V.

Qualiter ens supernaturalis quoad substantiam, & ens supernaturalis quoad modum discriminentur. Et quotuplex utrumque sit.

91 **Q**uid sit ens supernaturalis quoad substantiam, & quid ens supernaturalis quoad modum breuiter pertrinximus supra q. 1. explicaturi susus hic opportuniori loco, postquam definitionem entis supernaturalis in vniuersum statuissimus. Quæcunque enim pro illâ statu-

dà congeessimus fere communia sunt enti supernaturali quoad substantiam, & enti supernaturali quoad modum; aut certè vtriusque exactæ applicationi æqualiter fere deseruiunt. Quinimo, si definitio entis supernaturalis, quam vniuersim statuimus, tam enti supernaturali quoad modum, quam enti supernaturali quoad substantiam commodè applicetur, ut debet, nihil pro vtriusque intelligentiâ, ac discretionem desiderabitur: facileque in ipsâ radice præscinduntur nonnullæ controuersia de nomine, quas circa entia supernaturalia quoad modum versant Theologi aliqui præsertim Recentiores.

92 Enim verò, cum ens supernaturalis quoad substantiam illud omnino vocetur, atque vocari debeat, quod tale est secundum suam intrinsicam entitatem, seu potius secundum suam essentiam specificam, ut bene notauit Soar, lib. 2. de Attrib. cap. 8. n. 8. & lib. 2. de Angelis cap. 29. n. 2. Ens verò supernaturalis quoad modum, quod tale est secundum aliud quidpiam essentia suæ specificæ superueniens. Ob idque primum ab alijs intrinsicè; ab alijs entitatiuè, ab alijs quiditate supernaturalis dicatur: secundum verò supernaturalis tantum extrinsicè. Cum, inquam, hoc ita sit, si definitionem stabilitam q. 3. propos. 4. entis supernaturalis in vniuersum enti supernaturali quoad substantiam, & enti supernaturali quoad modum diuisum, ac proportionaliter applicemus, quid de vnoquoque eorum dicendum sit, planè constabit. Erit enim primum, quod secundum essentiam suam specificam omne debitum, ac compositionem vniuersæ naturæ superat. Secundum, quod id ipsum superat secundum aliquid aliud superueniens essentia suæ.

93 Cæterum quia ea, quæ essentia alicuius rei superuenire dicuntur, eamque subinde aliquâ ratione denominant, multiformia sunt, innumerosque propemodum modos diuersos denominandi habent; hinc nata occasio dissidendi. Non enim conueniunt Theologi in assignandis illis, à quibus supra naturæ debitum, compositionemque existentibus ens, cuius essentia accrescunt, supernaturalis quoad modum vocari debeat.

94 Ripaldà disp. 1. de ente supern. sec. 4. in tria membra distinguit supernaturalia quoad modum: nempe quoad modum intrinsicum, quoad modum extrinsecum, & quoad modum partim intrinsicum, & partim extrinsecum. Exemplum primi ponit in quantitate, quæ per creationem intrinsicè supernaturalem producitur, ab ipsaque tanquam à modo sibi intrinsicè supernaturalis quoad modum denominatur. Exemplum secundi ponit in opere naturali externo, aut interno, quod ab imperio intrinsicè supernaturali procedit, ab eoque pariter euadit supernaturalis quoad modum. Exemplum denique tertij ponit in visu miraculosè recuperato, & in corporibus miraculosè penetratis, vbi, cum nihil seorsim sit supernaturalis intrinsicè, coexistentia nihilominus plurium supra naturæ exigentiam, atque adeo supernaturalis est.

95 Ad hæc tria capita adæquata diuisione reuocata sunt, ut apparet, quæcunque superueniendo rerum essentijs illas supernaturales quoad modum denominare possunt. Verum, cum res naturales ex motiuo supernaturali, atque adeo per supernaturalis decretum productæ à Deo ad secundum caput pertineant non minus, quam quæ ab imperio supernaturali procedunt: nihilominus Ripal. non vult, ut illæ supernaturales quoad